

„Határon innen és határon túl - integráció és migráció a Kárpát-medencében”

Memorandum

A Magyar Köztársaság Külügyminisztériumának és a Heves Megyei Közgyűlés támogatásával a Kárpátok Alapítvány - Magyarország és partnerei szervezésében megrendezett „*Határon innen és határon túl – integráció és migráció a Kárpát-medencében*” konferencia résztvevői az alábbi záródokumentumot fogadják el.

A 2008. október 15-17-én, Noszvajon, illetve a 2009. február 25-én Egerben megrendezett konferencia állami/önkormányzati meghívottjai, a gazdasági szektor és a civil szféra képviselői egyetértenek abban, hogy a migráció egy rendkívül összetett és szerteágazó jelenség, melynek negatív hatásai ellen hatékonyan tenni csak komplex, összehangolt lépésekkel lehet, s csakis a három szektor szoros együttműködése vezethet eredményre. A konferencia résztvevői szerint a Kárpát-medence legfőbb értéke az emberi erőforrás, maguk az emberek; és a térségből történő elvándorlás egyének oldalán jelentkező előnyeit felülmúlják a közösségek oldalán jelentkező közép-és hosszútávú hátrányok. Vitathatatlan, hogy a migráció haszonnal jár a fogadó fél számára (munkaerőhiány csökkenése, demográfiai helyzet javulása, versenyképesség fokozódása, nyugdíjalapok hiányainak csökkenése) de a küldő fél esetében is vannak rövidtávú előnyei (munkanélküliség csökken, elvándorlók hazaküldik megtakarításaikat). Tekintettel arra, hogy Magyarország észak-keleti részét, a Felvidéket, Kárpátalját és Erdélyt elsősorban a fiatalok elvándorlása jellemzi, nem pedig a kívülről történő bevándorlás, és a migrációnak összességében kárvallottja e régió, az aláírók e tendencia lassítására, megállítására való törekvésre hívják fel a figyelmet.

A gazdasági, szociális és kulturális területen romboló hatású elvándorlás ellen való hatékony cselekvés első lépése a helyzetelemzés, az okok és okozatok feltárása. A konferencia résztvevői függetlenül attól, hogy mely földrajzi területről, illetve mely szektorból érkeztek, egyetértenek abban, hogy a migráció kezelése szempontjából döntő fontossággal bír a (szak) képzés, a közép-és felsőoktatás. A mennyiségi szemlélettel, a fejkvóta rendszerrel szemben a minőségi oktatásra kell helyezni a hangsúlyt, és a munkaerő-piaci igényeknek megfelelően kell alakítani a képzési szerkezetet.

Állami oldalról az oktatáspolitiká mellett a migráció megfékezésében a szociálpolitikának és a gazdaságfejlesztésnek, az oktatásnak, szakképzésnek, átképzésnek kiemelkedő szerepe van. Az önhibájukon kívül munka nélkül maradókat segíteni és ösztönözni kell a munkaerőpiacra való

mielőbbi visszatérésükben és hatékonyabbá kell tenni a szociális ellátó rendszert. Ezt segíti elő, ha az állam/kormányzat csökkenti az élőmunka terheit, támogatja a munkahelyteremtést, a munkahelyek megőrzését.

A felelősség és feladatok helyi szintjén a települési önkormányzatok felelőssége is jelentős az elvándorlás csökkentésében, azaz, meg tudja-e tartani a jól képzett, kvalifikált és fiatal munkaerőt, tud-e vállalkozásbarát gazdasági, "élhetőbb" környezetet teremteni. Tud-e szövetségre lépni és együttműködni a szomszédos településekkel, hogy globálisabban és komplexebben átgondolják együtt, merre is haladjon tovább ez a régió. A probléma kezelésében az eredményes gazdaságpolitika az elsődleges, ez segíti a szociálpolitikát is. A migráció következmény, ezért mindhárom kulcsszereplőnek (állam, önkormányzatok, civilszféra) egyaránt a prevencióra kell erőiket összpontosítaniuk.

A civil szervezetek felelőssége a múlt, a közösségek értékeinek ápolása, a helyi identitás és szolidaritás erősítése, a társadalom problémáinak közvetítése más szektorok képviselői felé, a társadalmi tudatosság formálása, az együttműködések ösztönzése, és a példamutatás a megvalósított „jó gyakorlatok” meghonosítása és elterjesztése által.

Az üzleti szektornak is nagy a felelőssége a migráció előnyeinek jogszerű élvezetében és a társadalmi, gazdasági hátrányok közös viselésében. Egy afrikai mondás szerint, ha gyorsan akarsz haladni, menj egyedül, ha messzire akarsz jutni, menj másokkal. Hosszú távon, stratégia mentén gondolkodó, szűkebb és tágabb, humán, természeti és mesterséges környezete iránt egyaránt felelősséget érző és vállaló cégekre, és e mentalitás elterjedésére van szükség. A pusztán rövidtávon gondolkodó, gazdasági szemléletnek hadat kell üzenni mind állami, mind önkormányzati szinten.

Egy rendkívül összetett és fontos problémával állunk szemben, melyet máról-holnapra megoldani nem lehet, de ahhoz hogy „holnaputánra” megoldjuk, már ma el kell kezdenünk együtt gondolkodni, dolgozni. Jelen Memorandum aláírói kinyilvánítják azon szándékukat, hogy szorosan együttműködnek egymással.

Ezen együttműködés folyamatos párbeszédet, információk és tapasztalok cseréjét, jó és rossz gyakorlatok, példák bemutatását, a migráció kérdésében közvetlenül vagy közvetetten érintett nemzetközi, állami, regionális vagy helyi szervezetekkel való közös kommunikációt és a Memorandum aláírásával létrejövő hálózat folyamatos bővítését, erősítését jelenti.

Tekintettel arra, hogy a jelen dokumentumot aláíró önkormányzatok, civil szervezetek és üzleti szereplők hatásköre és kapacitása véges a migráció kezelésében, felhívjuk a figyelmet a nemzeti és nemzetközi szintű együttműködés fontosságára és szükségességére.

Felkérjük a Magyar Köztársaság Kormányát, hogy a migráció problémakörében érintett tárcák – elsősorban a Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium, az Oktatási és Kulturális Minisztérium, az Önkormányzati Minisztérium, a Szociális és Munkaügyi Minisztérium - közötti együttgondolkodást és együttműködést erősítse. Kezdeményezze a határon túli magyar politikai és civil érdekképviselői szervek együttműködését. Továbbá helyezzen hangsúlyt a migrációval foglalkozó civil szervezetekkel való együttműködésre, partnerségre, valamint a témával kapcsolatos kutatásokra.

Felkérjük a Magyar Köztársaság Külügyminisztériumát, hogy szorosán működjön együtt Románia, Szlovákia és Ukrajna külügyi tárcáival, hiszen az elvándorlás ezen országok magyar és nem magyar származású állampolgárait egyaránt érinti és felkérjük a külügyi tárcát, hogy az Európai Unióval való kapcsolattartás szintjén is tematizálja az elvándorlást, keresvén az összeurópai választ e kihívásra.

Felkérjük a Magyar Országgyűlést, hogy fogadjon el a migrációért való kormányzati felelősséget és koordinációt egyértelműen meghatározó szabályozást és az Európai Parlament minden magyar nemzetiségű képviselőjét, hogy munkája során fordítson kiemelt figyelmet a migráció kérdésének. Javaslatok kimunkálásakor és döntéseik meghozatalakor mindig legyenek tekintettel az adott kérdés esetleges migrációs hatásaira illetve azok további társadalmi- gazdasági-környezeti és kulturális következményeire.

Eger, 2009. február 25.

Kárpátok Alapítvány – Magyarország

Heves Megyei Önkormányzat Europe Direct Információs Pont

ITD Hungary Nonprofit Zártkörűen Működő Részvénytársaság